

5 Oude Kerk, zondag 3 januari 2021

ds. G.J.A. Veening

gelezen: Jesaja 60:1-6 en Matteüs 2:1-12

10 titel: Veel heil en zegen.

Gemeente van onze Heer Jesus Christus.

We zijn een nieuw jaar binnengewandeld. En ik heb van verschillende kanten ook begrepen dat er heel wat mensen ook klaar waren met 2020. Een bijzonder jaar ligt achter ons, een nieuw jaar ligt voor ons. De traditionele koekjes voor deze dagen zijn
15 rolletjes, als symbool van een nieuw jaar dat als het ware nog ontrold moet worden. Ik weet niet of wij dit nieuwe jaar wel zo gerust binnen zijn gegaan, want er gebeurt veel.

In China is opnieuw gebleken dat vrijheid en democratie niet vanzelfsprekend zijn, zeker niet naar onze maatstaven. In Europa is de brexit nu een feit geworden en het is nog zeer de vraag hoe dat uit zal pakken voor bijvoorbeeld de vissers. In
20 Nederland sleept zich nog altijd een toeslagenaffaire voort en is de armoede aanwezig. Relatieve armoede, geen honger direct, zeker niet als je het vergelijkt met bijvoorbeeld de honger in andere gebieden, maar wel armoede in de zin dat mensen grote problemen hebben en daarmee ook zorgen. Ik weet dus niet of wij dit nieuwe
25 jaar wel zo gerust zijn binnengegaan, ook niet als het gaat om de toenemende druk op onze zorg, ons verpleegkundig personeel, de hulpverleners die een poos geleden nog de helden waren maar dat gaandeweg niet meer zo zijn, niet meer zo worden genoemd. .

Ik kan me voorstellen dat er mensen zijn die met angst dit jaar zijn binnengegaan, angst voor de toekomst. Wat zal het ons brengen? Zal je werk blijven bijvoorbeeld? Dreigt er een faillissement? Blijf je gezond? Kun je je ziekte handelen? Vragen die er zo maar kunnen zijn. Angst voor toekomst is altijd mogelijk, dit jaar misschien meer dan anders.

Het lijkt er op dat Herodes ook bang is, zoals het gelezen is in het gedeelte uit
35 Matteüs. Herodes heeft bezoek gekregen van wijzen uit het oosten, van magiërs eigenlijk. De term “wijzen” is waarschijnlijk sterk geromantiseerd. Het waren magiërs, astrologen, wichelaars. En die kunnen op zich heel wijs zijn, maar binnen Israël waren ze niet erg gewaardeerd. Integendeel, eigenlijk moest je je niet bezig houden met astrologie en dergelijke, eigenlijk moest je dat uit je cultuur houden. En hier
40 komen deze mensen op bezoek bij de koning en vertellen dus over een ster die verwijst naar een pasgeboren koning van de Joden. Herodes weet nergens van en wordt bang. Angst voor het onbekende misschien? Angst voor toekomst? Bedreiging van zijn macht? Wie zal het zeggen. Feit is wel dat hij nauwkeurig gaat onderzoeken. Het woord “nauwkeurig” of “precies” valt om de haverklap in dit gedeelte. Herodes
45 wil precies weten wat er aan de hand is, goed onderzoeken, kijken en nog eens kijken, navragen, je moet het wel weten. Ik denk dat mensen met angst vaak precies willen weten wat er aan de hand is. Weten hoe je het gevaar kunt afwenden, hoe je het kunt voorkomen. En angst is ook niet altijd fout dus, maar soms is het een slechte raadgever.

50 De magiërs hebben een ster gezien, ze hebben een ster zien opgaan. De evangelist Matteüs vertelt in zijn kerstverhaal van deze ster. Het is heel goed mogelijk dat inderdaad in het jaar 4 voor Christus een aantal planeten vanuit de aarde gezien op één lijn stonden en zo voor het oog leken op een ster. En Matteüs verbindt daarmee

55 de geboorte van Jesus met heel veel. De geboorte van Jesus heeft dus te maken met buitenlanders, magiërs die eigenlijk buiten het Jodendom stonden. De geboorte van Jesus wordt verbonden met zelfs dat wat buiten onze aarde plaats vindt, de gang van een ster. Een prachtige verbinding, Jesus verbonden met zijn volk, en met anderen. Iets nieuws ook.

60 En hoe reageer je op iets nieuws? De magiërs, zij reageren met zoeken, met nieuwsgierigheid, zij reageren met aanbidding ook, zij reageren met geschenken. En de drie geschenken die genoemd worden, goud, mirre en wierook, het zijn koninklijke geschenken. En de drie koninklijke geschenken zijn aanleiding geweest om te denken aan drie koningen. Maar we weten het aantal magiërs niet, we kennen ook geen namen, niet vanuit het evangelie naar Matteüs. Hoe reageer je op iets nieuws?

65 De magiërs dus op hun manier, Herodes op een heel andere manier. Wie verderop leest in het evangelie naar Matteüs zal begrijpen waarom de magiërs na het vinden van het kind niet terug gaan naar Herodes. Hij heeft dat hen wel gevraagd, zij doen het niet. Herodes heeft snode plannen, zijn angst zet hem aan tot moord.

70 Zijn angst zet hem aan tot moord, angst kan veel doen. In de profetie in Jesaja wordt genoemd dat er licht zal schijnen in de duisternis. En dat is een mooi woord, maar we weten ook dat mensen bang kunnen zijn voor het licht en voor wat aan het licht kan komen. Iets nieuws kan een bedreiging zijn, iets nieuws kan een uitdaging vormen.

75 Wij zijn een nieuw jaar binnengewandeld. Misschien met zorg, misschien met angst. Waar ik vandaan kom, daar wenst men elkaar in een nieuw jaar “veel heil en zegen” toe. Veul hail en zeeg’n, om het dan ook maar in de tongval te zeggen die hoort bij het Groningerland. Veul hail en zeeg’n, een wens. Niet dat groningers nu allemaal met veel vertrouwen de toekomst in gaan, maar toch een mooie wens. Veel heil en

80 zegen, een wens om te geven. En om in geloof te ontvangen. Met je angst, met je zorg, met je vragen, met al je onzekerheid wel een nieuw jaar in gaan. En dan vertrouwen op het heil dat er zal zijn en dat er is. Jesus is geboren, niet nu, al eeuwen geleden. Zijn geboorte is in alle verbindingen die gelegd worden door evangelisten iets nieuws. En zijn geboorte is

85 teken dat God met mensen is. Zijn geboorte is teken dat God zich oneindig en in elke tijd verbindt met mensen in een solidariteit zonder einde en zonder weerga. Wat er ook gebeurt, de toekomst zal er zijn en in die toekomst is God aanwezig. In die toekomst zijn er mensen, zonen die van ver komen, dochters die bij je zijn in de beelden van Jesaja. Een overvloed van kamelen, graag symbolisch wat mij

90 betreft. Rijkdom voor mensen, dat wordt er mee bedoeld, een rijkdom vanuit Gods hand. Het nieuwe dat op de één of andere manier verbonden is met vrede en met recht. En het zal er zijn, op momenten in dit jaar. Licht zal schijnen in de duisternis en we hoeven er niet bang voor te zijn, die angst kan afgelegd worden. De weg is begaanbaar, de weg in geloof, de weg van magiërs en andere wegen.

95 We zijn een nieuw jaar binnengewandeld. Of dat een jaar van goud zal zijn, dat weet ik niet. Of het een jaar van wierook en mirre zal zijn, dat weet ik ook niet. Ik weet wel dat het een jaar zal zijn “onzes Heeren”, een jaar van onze Heer, onze God, die God met mensen is, die nooit in de steek laat wat zijn hand begonnen is te doen. We zijn een nieuw jaar binnengewandeld. Veel heil en zegen. Amen.